

A KOSSUTH LAJOS KATONAI FŐISKOLA
A MŰSZAKI TANSZÉK TÖRTÉNETE I.
(1986 - 1992)

Az MH műszaki szemléltetőjének 1992. márciusában megfogalmazott - lásd a mellékleten - szempontjai figyelembevételével összegyűjtöttük és rendszereztük a Műszaki Tanszék történetéből az 1986-87-es tanulmányi évvel kezdődő és az 1991-92-es tanévvel záródó időszak történetét.

1/a. A műszaki tanszék szervezeti felépítésének változásai
az időszak folyamán

1986-87-es kiképzési év:

A tanszék megnevezése Műszaki Szaktanszék, oktatói létszáma 24 fő, feltöltöttsége 86 %-os. Hiányzik 4 fő oktató.

Szaktanszékvezető: Kajdi Ferenc ezredes,

helyettesei: Bene Zoltán alezredes

Nagy Sándor mk. alezredes

Bene Zoltán alezredes, éppen ebben az évben váltotta fel az előző tanulmányi évben nyugállományba helyezett Leányvári Ferenc alezredest, aki ezt megelőzően közel másfél évtizedig töltötte be a műszaki tanszékvezető helyettesi beosztást.

A tanszék a főiskola állománytáblája szerint ekkor már csak három szakcsoportot szervezhetett volna a műszaki hallgatók képzésére, de a korábbi évek szervezeti felépítésének hagyományai és az oktatási gyakorlat praktikuma továbbra is megkívánta a négy szakcsoportos szervezeti struktúrát.

Azaz az állománytáblával összhangban működött az:

1. Építéstechnikai szakcsoport

Vezetője Juhász Gyula mk. alezredes, oktatói állománya 4 fő hivatásos honvéd tiszt, mk. tanár és 1 fő polgári felsőfokú végzettségű laboráns.

A szakcsoport az útépítő üzemévrnök képzés főiskolai színvonalú oktatása mellett, alapvetően a hadiút- és hadihídépítés tantárgyak oktatási célkitűzéseinek megvalósításáért felelős.

2. Harcászati - műszaki biztosítás szakcsoport

Vezetője Savanyú István őrnagy, oktatói állománya 3 fő ZMKA-t végzett honvéd tiszt.

A szakcsoport oktatói tevékenységében integrálódik a műszaki biztosítás szerteágazó feladatrendszere, oktató munkájuk színvonala döntően meghatározza a végzős hallgatói állomány katonai szakmai felkészültségét a tantárgy államvizsgájára. Felelősek még az Átkelés és az Erődítés-álcázás tantárgyak oktatási célkitűzéseinek megvalósításáért is.

3. Építőgépezés szakcsoport

Vezetője Horváth László mk. alezredes, oktatói állománya 3 fő hivatásos honvéd tiszt, mk. tanár

A szakcsoport oktatómunkájának színvonala a garanciája az építőgépezés üzemévrnök képzésnek, továbbá felkészítik az útépítő szakos hallgatókat a műszaki csapatoknál rendszeresített műszaki technikai eszközök üzemeltetői feladataira.

A negyedik, csak a tanszék által elismerten szakcsoport rangú oktatói csoport a műszaki biztosítási feladatok egyik legmarkánsabb tevékenységének az elsajátításáért felelős, a Robbantás és a Műszaki zárás tantárgyak oktatásával. Megnevezésük tanszéki zsargonban **Robb.-Mű. zárás szakcsoport**. A csoport 3 fős, ZMKA ill. főiskolai végzettségű honvéd tiszt. Megbízott vezetőjük Bernáth Tamás alezredes.

A tanszéken folyó magasépítő szakos hallgatók felkészítéséért a MN BFF-ség szakmai irányításával működött a **Magasépítő szakcsoport** 2 fő építőmérnök hivatásos honvéd tiszt oktatóval.

A szakcsoport vezetője Nemeskey András mk. alezredes.

A tanszékvezetés szervezi, irányítja és ellenőrzi az ekkor már csak egy hallgatói századba szervezett mű. és mé. tisztjelölt hallgatói állomány oktató-nevelő munkáját, felelős a tanulmányi munka, az erkölcsi fegyelmi helyzet és a politikai műveltség eredményeiért.

A tanszék által oktatott műszaki és magasépítő hallgatók a főiskola 8. hallgatói századába tartoztak. Létszámuk - az első évfolyamra beiskolázott hallgatók nélkül is - 107 fő, hat hallgatói szakaszba osztva, az alábbi megoszlásban:

- 2. évfolyamon tanul két útépítő,
- 3. évfolyamon egy-egy útépítő ill. magasépítő,
- 4. évfolyamon egy-egy útépítő ill. építőgépezés szakos szakasz képzése folyik.

A 8. hallgatói század parancsnoka Andó György százados, helyettese Németh Antal százados.

(Az első évfolyam képzését az akkori főiskolai gyakorlatnak megfelelően, elkülönítetten az Általános Katonai Tanszék végezte.)

A tanszék képzési dokumentumainak elkészítését és a mindennapi adminisztrációjának elvégzését - a teljes feltöltöttség ellenére - az egy-egy fő gépíró, rajzoló ill. kabinetkezelő polgári alkalmazott igen gyakran csak "külső" segítség igénybevételével volt képes biztosítani.

Az 1987-88-as képzési év:

A tanszékvezetés összetétele Kajdi Ferenc ezredes és Nagy Sándor mk. alezredes nyugállományba helyezése, valamint a vezetés szerkezetét érintő előljárói döntés eredményeként jelentősen megváltozott.

Tanszékvezető: Bene Zoltán alezredes
helyettesei: Savanyú István őrnagy
Horváth László mk. alezredes
tanszékvez.pol.h.: Stummer József őrnagy

A tanszékvezetésen belül kikristályosodik egy optimális munkamegosztás. Az ún. "harcász helyettes" Savanyú őrgy. felelős a Harcászat - műszaki biztosítás, valamint a Robbantás - műszaki zárás szakcsoportok, a "mk. helyettes" Horváth László mk. alezredes az Építéstechnikai ill. az Építőgépezés szakcsoportok oktató-nevelő munkájának színvonaláért és a tudományos kutatómunka irányításáért. Igen eredményesen egészítette ki a fenti tevékenységet a hallgatók erkölcsi és politikai kultúráltságért folytatott igényes munkájával Stummer őrnagy az ún. "pol. h."

A fenti változások természetesen érintették a szakcsoportok összetételét és személyi változások történtek a szakcsoportok élén is.

A **Harcászat - műszaki biztosítás szakcsoport** új vezetője **Ökrös Pál őrnagy**, de létszáma Savanyú őrnagy kiválásával csökken.

Az **Építőgépezés szakcsoport** új vezetője **Radványi Levente százados**, aki a GATE Gépezés Karán folytatja tanulmányait - oktatói kötelezettségei maradéktalan teljesítése mellett -, hogy az állománytáblában előírt mérnöki diplomával rendelkezzen. A szakcsoport létszáma itt sem egészül ki.

A tanszék szervezeti felépítésének változását eredményezi a magasépítő szakos hallgatók kiválása és egy újonnan létrehozott ún. **Katonai Építő Építéskivitelező és Közlekedésépítő Tanszék** állományába és irányítása alá helyezése. Az új tanszék vezetője **Dr Sajtós Gábor alezredes**, aki korábban a műszaki tanszék magasépítő szakcsoportjának beosztott oktatója volt.

A hároméves képzési rendszerre való áttérés a hallgatói századokat is érinti. A műszaki hallgatókat - az első évfolyamok elkülönített képzésének felszámolása miatt - egy hallgatói századba szervezik, két-két első, másod- és harmadéves útépitőszakos hallgatói szakaszokkal. A 8. század összlétszáma 110 fő.

Ebből: 1. évf. 45 fő

2. évf. 23 fő

3. évf. 42 fő

Megválnak a tanszéktől Andó György százados, a volt 8. hallgatói század parancsnoka, mert kinevezik a KLKF műszaki anyagi-technikai szolgálatfőnökének.

A század új parancsnokai: Zsolnai Viktor fhdgy.

Az 1988-89-es képzési év:

A tanszék vezetéséből kiválnak Savanyú István őrnagy, aki ismétlődő, ittás állapotban elkövetett botrányai miatt erkölcsileg vált alkalmatlanná vezetői beosztása ellátására és az oktató-nevelő munka folytatására.

A tanszékvezetés ismét három fő.

Tanszékvezető: Bene Zoltán alezredes

helyettesei: Horváth László mk. alezredes

Stummer József őrnagy

A létszámában csökkent vezetés hatékonysága - felismerve a nagyobb arányú egymásra utaltságból fakadó felelősségét - nem csökken, a tanszéken kiegyensúlyozottan, érezhetően igényesebb színvonalon folytatódik a tisztképzés.

A tanszék szervezeti felépítése nem változik, de az oktatói állomány összetétele néhány tehetséges, az állománytáblában előírt egyetemi ill. főiskolai végzettséggel már a felvételnél rendelkező fiatal oktató felvételével minőségében javul.

A Műszaki Szaktanszék oktatói létszáma 26 fő oktató, a feltöltöttség 96 %-os, hiányzik 1 fő oktató.

A műszaki hallgatói állományt két hallgatói századba szervezik, a meglévő 8. század mellett, megalakul a 7. hallgatói század is 2 útépitő szakos szakasszal.

A 7.szdz. pk-a Jónás Ferenc fhdgy. Az össz műszaki hallgatói létszám 126 fő.

Az 1989-90-es kiképzési év:

A tanszékvezetés személyi összetétele nem változik ugyan, de a rendszerváltozást szinbolizálja a tanszékvezető politikai helyettese beosztás megnevezésének átváltoztatása **nevelési és szociálpolitikai főnökké**.

A műszaki tanszék szervezeti felépítésében a legjelentősebb változás, hogy a két műszaki hallgatói századot össze kell vonni egyetlen századba. A 8. műszaki hallgatói század létszáma 71 fő, két-két harmad ill. második éves és egy első éves évfolyamokkal.

A század parancsnoka Korcsog László fhdgy.

A tanév második félévében előljárói intézkedésre összeállított állománytábla módosítási javaslatunkat nem fogadták el, így ismét nem lehetett legalizálni a **Robbantás - műszaki zárás** szakcsoportvezetői beosztást és az irányítása alá javasolt oktatócsoport összetételét. Ez természetesen nem változtatta meg az oktatási célkitűzések megvalósításának garanciáját biztosító tradicionális szervezeti struktúránkat.

A tanszék oktatói állománya 23 fős, a feltöltöttség 92 %-os. Hiányzik 2 fő oktató.

Az 1990-91-es kiképzési év:

A tanszék vezetésének változásában jól érzékelhető a rendszerváltás és a "haderő reform" hatása. Kiválik a vezetésből Stummer József őrnagy és kinevezésre kerül az eddig feltöltetlen tanszékvezető helyettesi beosztásba Vörös István alezredes az MH MÚF-ség állományából.

A tanszék vezetője: Bene Zoltán alezredes
helyettesei: Vörös István alezredes
Horváth László mk. alezredes

Az **Építéstechnikai szakcsoport**ból még a tanév elején nyugállományba helyezik a szakcsoport korábbi vezetőjét Juhász Gyula mk. alezredest és Horváth Mihály alezredest. A szakcsoport élére **Hubina István mk. őrnagyot** nevezik ki. A hiányzó oktatói helyek betöltésére még várni kell. A többi szakcsoport élén nincs változás.

A tanári állomány létszámának és összetételének változását a tanszékvezetés erőfeszítései a szükséges oktatói létszám biztosítására ill. ellenpólusként a katonai pálya perspektívátlaná válásának hatása befolyásolta. Nem csak fiatal, pályakezdő, tehetségesnek ítélt tisztek hagyják el a tanszéket.

A Katonai Építő-építéskivitelező és Közlekedésépítő Tanszék felszámolásával ismét a műszaki tanszéken folyik a végzős magasépítő szakos évfolyam képzésének irányítása. A felbomló tanszékről a magasépítő képzés szaktantárgyainak oktatói közül 3 főt ideiglenesen a műszaki tanszék állományába vezényelnek. A tanév végére 2 fő oktató átvétele véglegesíthető.

Az oktatói létszám 22 fő, a feltöltöttség 100 %-os. (Két fő oktató, a magasépítőképzés folytonosságának biztosítása érdekében - személyi tartalék állományú.)

A hallgatói század létszáma a végzős magasépítő szakos évfolyammal is csak 60 fős. A század vezetésének élén változás történik, az új századparancsnok Varga András hdgy.

Az 1991-92-es képzési év:

A tanszékvezetés összetétele változatlan.

Végre legalizálható a 4. szakcsoport is. Állománytáblában véglegesített beosztás, ami az oktatói állomány minimális mozgásával, de jövőbemutatóan az új típusú és végre ismét 4 éves tisztképzés feltételeit teremti meg.

Az "új" Erődítés és Robbantás - műszaki zárás szakcsoport négy fős. A szakcsoport vezetője Erdős József őrnagy. Az oktatói állományában két erődítő mérnökkel megfelelő biztosítékát képezik egy a korábbinál magasabb színvonalú és az új védelmi doktrinából adódó képzési feladatok ellátásának.

A tanszék hagyományos műszaki tisztképzést - a "végleges" három-éves képzési rendszerben - két évfolyamon folytat. Egy-egy másod és harmadéves hallgatói szakasz a műszaki hallgatói század állománya. Első évfolyamot a tanszék nem iskolázhathat be!

A főiskolán beindul a 4 éves tisztképzés és a szervezeti változások eredményeként a műszaki hallgatói század a Tagozatparancsnokság alárendeltségébe kerül.

Az új alegység megnevezése az 5. hallgatói század, parancsnoka Piros Attila fhdgy.

A tanszék megnevezéséből is eltűnik a "szaktanszék" megkülönböztetés.

A tanszék új neve: **Műszaki Tanszék**

Létszáma 18 fő tiszt oktató

1 fő tts. szakoktató

1 fő kpa. oktató

Feltöltöttsége: 100 %-os

1/b. A tanári állománnyal szemben támasztott követelmények alakulása, az időszak folyamán

A tanári állománnyal szemben az előírt iskolai végzettséget a vizsgált időszakot megelőzően csak az állománytábla rögzítette.

Az oktatói fokozatok: akadémiai ill. egyetemi végzettség esetén főtanári ill. tanári kinevezés volt lehetséges, de főiskolai végzettség is elégséges a tanári oktatói fokozatba való kinevezéshez. Igen nehezen volt elfogadható a beosztásra előírt rendfokozati kategória és a hozzátartozó előírt iskolai végzettség aránytalansága. Pl.: egyetemi végzettséggel, bizonyos oktatói beosztásokban csak századosi rendfokozatig juthatott előre a tanár, míg ZMKA végzettséghez minimum őrnagyi rendfokozat tartozott és ha a beosztás megengedte, akár ezredesi rendfokozatot is elérhette a szerencsés főtanár.

A változás a honvédelmi miniszter 46/1987. (HK.20.) HM Számú utasítása hatályba lépésével történt meg. A felsőfokú katonai tanintézetek oktatóira vonatkozó követelményeket a művelődési miniszter 6/1987. (VI.24.) HM számú rendeletének figyelembevételével állapította meg.

Az utasítás az oktatókkal szemben támasztott általános követelményeken túlmenően tartalmazza az **oktatói beosztások** megnevezését az állománytáblákban és a beosztásba kinevezhetőség feltételeit is. Rendezőelvi értékű a vezető oktatói (tanszékvezető, tanszékvezető helyettes, szakcsoportvezető) és az oktatói kategória megfogalmazása.

Az oktatói felkészültséget, a tudományág művelésének színvonalát reprezentálja a polgári felsőoktatás gyakorlatából átvett **oktatói fokozatokba** történő kinevezhetőség követelményeinek rögzítése is.

Idézem az Ut. 4. § (1) bekezdését: "A felsőfokú katonai tanintézetek hivatásos állományú és polgári alkalmazott oktatói egyetemi (főiskolai) tanárrá; egyetemi (főiskolai) docenssé; egyetemi (főiskolai) adjunktussá; egyetemi (főiskolai) tanársegéddé nevezhetők ki."

A különböző oktatói beosztásokhoz kapcsolódó oktatói fokozatok hosszú időre megalapozták az oktatási szervezet működésének színvonalát és egyben a tanári állomány minőségi összetételének javítására irányuló törekvésünket is szolgálták.

Annak ellenére, hogy az utasítás mellékletében az oktatói fokozatokhoz kapcsolódó követelmények 5. pontja kimondja, hogy "A katonai főiskolákon szerzhető oktatói fokozatok követelményei az eggyel alacsonyabb egyetemi fokozatok követelményeivel azonosak." a tanszék oktatói az utasítás hatályba lépésekor 1987. szeptember 1-én - természetes módon - még nem felelhettek meg teljeskörűen a megállapított feltételeknek.

Még a főiskola egészét tekintve is kuriózum számba ment egy-egy egyetemi doktorátus megszerzésének feltételeit teljesítő oktató, akik ezzel a **főiskola tanári** oktatói fokozatba való kinevezésre is jogosultá váltak.

A tanszéken folyó oktató-nevelő tevékenység már akkor jó színvonalát bizonyítja az a tény, hogy a tanszék egyik volt oktatója Dr Sajtós Gábor mk. alezredes, főiskolai tanár, szintén az elsők között érte el ezt a megtisztelő oktatói fokozatot. Valamennyien büszkék voltunk reá.

A tanszék meg kívánt felelni a kihívásnak, rövidtávú továbbtanulási és tudományos kutatói tevékenység tervet készített a felzárkóztatásra, az utasításban megállapított feltételek teljesíthetősége érdekében.

Az MH Tanintézeti Csoportfőnökség is reagált az utasításra. 1988. januárjában **irányelveket** jelentetett meg az oktatói fokozatokhoz kapcsolódó követelmények értelmezéséhez. Az irányelvek 7. pontjába be-csempésznek egy kifejezést ami a feltételek teljesítését tovább nehezíti. Idézem: "...a tudományos fokozat megszerzésére irányuló - **bizonyítható** - törekvésen..."

Ez azt jelentette, hogy a Főiskolai Tudományos Tanács eléggé szubjektív módon csak azokat a docensi felterjesztéseket továbbította, ahol a jelölt igazolta, hogy a Tudományos Minősítő Bizottság által elfogadott pályázata alapján már aspiráns. Ezzel igen megnehezedett a jelöltek

helyzete, hisz a tudományos minősítés keretében "tudomány kandidátusa" és "tudomány doktora" tudományos fokozat az utasítás feltételrendszerében csak a főiskola tanári ill. egyetemi doktori oktatói fokozatba való kinevezés feltétele.

Bebizonyosodott, hogy az ún. központi, előljárói intézkedések akadályozzák, nem egyszer megghiúsítják a magasabb oktatói fokozatok megszervezésére törekvő, vezető oktatói beosztást ellátó tanári állomány erőfeszítéseit. Volt olyan év, hogy az egész főiskoláról - a jól átgondolt és jóváhagyott továbbtanulási terveinket figyelmen kívül hagyva - egyetlen oktatónak a beiskolázását engedélyezték intenzív idegen nyelvtanfolyamra, akiről a főiskolavezetés és természetesen a többi pályázó is tudta, hogy a tanév kezdetével elhelyezik a főiskoláról.

Az idegen nyelv elsajátítása továbbra is megoldatlan, mert a munka melletti tanulást biztosító tanfolyamok látogathatóságát, éppen a mindennapi, a beosztás ellátásának való megfelelés kötelessége akadályozza.

Ellentmondásosak és a hiányos tájékoztatás és tájékozottság miatt jelentős anyagi hátrányt okozóak a különböző pénzügyi rendelkezések, amelyek a munkakörre előírt kötelezettségeiket komolyan vevő és saját erőből továbbtanulókat sújtják.

Mindezek ellenére a tanszéken már csak 3 fő oktató nincs kinevezve a beosztására előírt oktatói fokozatba, a többi oktatói beosztásban valamennyi oktatónk teljesítette az utasításban előírt feltételeket és ennek eredményeként a kinevezésük is megtörtént.

Tényszerűen, a műszaki tanszék 18 fős oktatói állományából 1 fő docensi, 13 fő adjunktusi és 2 fő tanársegédi oktatói fokozattal rendelkezik. A beosztásukra előírt oktatói fokozat feltételeit még nem teljesítők pedig éppen e feltételeknek való megfelelés érdekében fáradoznak. Ismereteim birtokában, bizalommal jegyezhetem le, hogy a siker reményében erőfeszítenek. (Folytatás a következő számban.)

Horváth László mk. alezredes
KLKF Műszaki Tanszék

MAGYAR HONVÉDSÉG
MŰSZAKI SZEMLÉLŐSÉG

TANINTÉZETEK TÖRTÉNETE

/1986-1992/

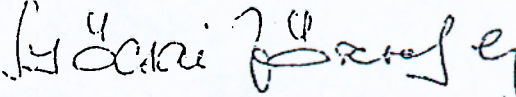
1. A tanszék szervezetével kapcsolatos kérdések:

- a műszaki tanszék szervezeti felépítése, az időszak folyamán bekövetkezett változások;
- a tanszék tanári állományának létszámalakulása, feltöltöttsége, vezetők névszerint;
- a tanári állománnyal szemben támasztott követelmények alakulása.

2. Oktatással kapcsolatos kérdések:

- a tantárgyprogram és a képzési idő változása, fejlődése;
- képzési célok alakulása;
- az oktatómunka alakulása, fejlődése, a tanulmányi eredmények ismertetése;
- beiskolázások, kibocsátások helyzete évenként, a kiválások főbb okai.

Budapest, 1992. március 4.

/Mócsai József mk. ezredes/
MH műszaki szemlélő